

Abstrakt

Práce představuje metodu kognitivní religionistiky a kriticky hodnotí její přínos pro akademické studium náboženství. Výhody i úskalí této metody jsou předvedeny na interpretaci rituálů antických mysterijních kultů.

Práce je rozdělena na dvě části. V první je nejprve představena pozice kognitivní religionistiky v rámci religionistického bádání a srovnána s ostatními disciplínami. Pozornost je věnována zdrojům a metodologickému paradigmatu kognitivní religionistiky. Nejobsáhlejší pasáží první části práce jsou kapitoly věnující se samotné metodě a její aplikaci při vysvětlení náboženských představ a rituálů.

Druhá část práce se zaměřuje na rozbor a interpretaci mysterijních kultů. Vzhledem k omezenému prostoru práce i problematičnosti pramenů jsou vybrána jako příklad Eleusínská mystéria. Nejprve je představena pozice mysterijních kultů v rámci náboženského života řecké polis a následně rituální průběh a mytologické pozadí mystérií. Pozornost je věnována proměnám Eleusínských mystérií v čase, především s využitím poznatků stratigrafického průzkumu lokality a archeologických nálezů. Součástí této části práce je i samostatná kapitola věnující se uplatnění kognitivní religionistiky při interpretaci mysterijních kultů.

Práce si také všímá rozdílného přístupu k fenoménu náboženství mezi tradičními religionistickými disciplínami a kognitivní religionistikou. Ukazuje, že snaha o teorii popisující v celé šíři náboženské fenomény z pozice kognitivní religionistiky je nereálná, neboť je způsobena úzkou metodologickou profilací této disciplíny.